

Any V.—Núm 111

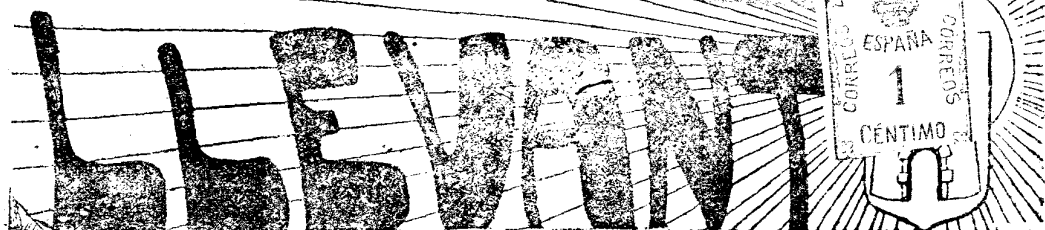
PREUS

Artá Un trimestre	0'75
A fora any	4'00
Al Extranjer id.	6'00

Número solt
15 cts.

Rt. D. Antoni Truyols Pyre
Seminari

PALMA

QUINZENARI CATÓLIC MALLORQUI

Artá 15 de Abril de 1921

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quatre Cantóns, 3

EL FERROCARRIL D'ARTA

PREPARATIUS DE FESTES

Tant com el poble veu i costar-se el dia de l'inauguració del ferrocarril creix en entusiasme, perquè comprèn de cada volta més la transcendència que té per noltros la seua venguda qu'al cap i a la fi vé a unir-nos amb el restant de l'Illa.

Perque en realitat sembla el nostre poble estar separat dels restants, quant el comerç de tràfec se fa encara de la manera més primitiva amb carros de tragar; quant l'industria no ha pogut desenrotllarse per falta de medis de posar els productes industrials, fácil i econòmicament en els grans mercats; quant fins l'agricultura segueix els antics sistemes per no poder els nostros conradors veure posades en pràctica les noves teories agrícoles; quant l'analfabetisme te arrels fondes entre les nostres classes proletaries perquè com a illat en aquest reonet, no se fan càrreg de la apremiant necessitat d'una sòlida cultura.

I aquesta màquina que'l poble veu acostar-se será la qui li podrà fer tocar pràcticament els progressos que han fets els demés pobles germans. Benehida mil voltes sí la intel·ligència qui concebé el projecte per noltros tan venturós. Benehida mil vol-

tes sí la voluntat de qui no ha perdonat medis ni sacrificis perquè aquell projecte sí una pròxima realitat. Benehít eternament sí Deu qui mos ha envia des aquesta intel·ligència i aquesta voluntat posades al servici del nostre poble.

I aquest poble qui comensa a adonar-se de lo que val la millora que li concedeixen se proposa rebre-la així com pertoca. I comensa a bullir en projectes, i confecciona programes, i fa preparatius i posa a disposició de sos capdevaners lo que precis sí per fer unes festes que sien dignes del nostre poble i de la fita que va a posar.

Es ben segur que no hi haurá ningú que regatetgi res perquè Artá quedi en el punt que li pertoca. Pensem tots que comensa una era nova en la nostra història i ja que aquesta era significa un avans per la nostra vila, sapiguem comensarla amb la gaudansa que senten els qui estimen el progrés en totes ses manifestacions.

Reunió de la Plana major

El dia nou d'aquest mes, a les 8 i mitja del vespre tengué lloc en la sala d'actes de la nostra Consistorial una reunió de la Plana major

de la vila, autoritats, clero, majors contribuents i comerciants (ja que no permetia més la cabuda de la Sala). Aquesta reunió, convocada p'el batle D. Andreu Femenías tenia per objecte tractar de la manera d'exterioritzar l'alegria amb que'l poble reb la gran millora del ferrocarril pròxim a inaugurar-se.

Fou presidida per les dues autoritats civil i esglesiàstica acompanyats de la majoria dels regidors de l'Ajuntament. Reiná gran entusiasme. El batle manifestá als reunits que els havia cridats perquè entre tots estudiassen la manera de organitzar unes festes per la arribada del tren, dignes de la millora que significa. Demaná a tots els reunits que prenguessen l'idea amb entusiasme i prestasen cada ú s'ajuda moral i material a la mida de ses forces.

A l'excitació del Batle contestaren D. Pere Morell i D. Miquel Oleo que aplaudien calorosament l'idea i que creien: el primer que s'havia de anomenar una Comissió lo més ample possible perquè aquesta confeccionás el programa i el dugués a cap amb tots els detalls, i el segon que trobava que com més pocs fossen els qui en ella entrassen millor perquè moltes vegades com més son manco s'entenen.

El Sr. Batle, contestá que ja que hi havia una Comissió assessora de D. Rafel Blanes que nomená aquest quant la Companyia i l'Ajuntament el delegaren cada ú per la seua part com arbitre en les negociacions dels terrenes pròxims a l'Estació, creia que aquesta mateixa Comissió era la més indicada per dur a cap les festes en projecte.

Feren observacions an aquesta idea els repetits Srs. Oleo i Morell,

a la prosa popular menorquina i en ell adames dels elements folklòrics heï rumbetja també la sutilesa d'estil del recolector que es tan personal que no hi ha menorqui avesat a la lectura que no reconegui amb un sol paragraf de tot escrit al del metge de Mitjorn-gran.

Menorca està d'enhorabona per la publicació de tal obra de la qual en participa especialment l'Ateneu Científic que n'és l'editor.

Que Deu conservi molts anys la vida del Dr Camps p'el bé de les lletres patries, per honra de Menorca i per el progrés de la Ciència folklòrica.

Com a mostra dels elements qu'integren l'obra, folklòrica de que parlam avui, transcrivim dues composicions en vers no conegudes a Mallorca.

La primera es una cançó cavalleresca; la segona una codolada de l'entrada de l'any 1800 que a Menorca anomenen *La Centuria desitjada*. En el pròxim n.º posarem mostra dels treballs en prosa.

LA FIA DEL VINYOVOL I LO CAVALLER

Hi havia un veiet
qui ne tenia una fia
i no la deixava anar
am ningú de dins la vila
però la deixava anar
tota sola, dins sa vinya;
i darrera ella hi anava
es qui més bé li volia.
Es jove, seguint-li el pas
de vista ja la perdía
i va encontrar el veiet
que cavava dins sa vinya.

—Vos, veiet, lo bon veiet
hau vist passar una nina?

—No, per cert, lo cavaller,
que la feina me dolia.

—Cent lliures donaré jo
al que me mostrás sa vinya
i altres cent ne donaré
an-e qui'm mostri la nina.

—Si es així, lo cavaller
mirau-la, allà està dormida
a s'ombra d'aquell pomer
dins es recó de sa vinya

—Vengo a decir vos, Leonor:
mi corazón por vos pena,
por vos suspira i enferma,
i por vos quema de amor.

—Cavaller, vostres raons
—jo no'ls escoltaré gaire,
que son com los vents o l'aire
i volen com a coloms.

—Tú anirás muy bien vestida
de domasso i brodats
i d'un príncep serás dida
quando a mi me harás costat.

—Anauvos-ne, si vos plau;
o també m'era a diré,

perque una dona de be
sempre conserva sa pau.

—Pare; 'm som determinada
i m'en vui anar d'aquí
perque teng l'amor posada...
an aquest mon prop vesi

1800

Oh centuria desitjada
de l'any mil vuit cents!
Ja gojen tots els vivents
damunt Menorca
ja no mus importa
demanar pa;
ja 'm perduda la pobresa
també 'l captar.

Tothom qui treballa guanya;
bon preu el negociant
i el pagès sembrant.

¿Què dirèm del vinater?
que jugarà am los dublés.

Què no valdrán
nou botils per cada jan?

¡Vila la gala!

i gafarem cada xigala,
com Deu se vulla,

alegrem-nos i feim bulla
que ja no patirèm

per quant es port veurèm
ple de vaixells.

Allà aont habiten ells
no hi falta abrés

caixons i colca talec,

qui passen de tant en quant
per mar i terra.

Sols que la guerra
tothom la tem.

Damunt l'assunto mudem:
passem'ho damunt l'anyada
que será bona i gruixada
si Deu ho vol.

Hi haurá tal sort de cols
com estormies;

naps porros i xeruvies,

com es braç;

tal sort de pebres veurás
com aumuts

naps, de pelats i peluts
com fogasses.

De s'esplet de carabasses
no te'n dic res

t'en darán quaranta tres
per dos rals.

Figues flors i paratjals,
a covonades;

peres, pomes, a somades.

Aubarcocs

de pinyol dolç, n'hi haurá pocs;
emperó moltes maçanes

servees, codonys i magianes,
a trempons.

Aglans dolços i murtons
faves tendres,

per manjar tots es diuenres;
de Carnal.

CRONICA

DEL TEMPS —Per fi el temps sembla have-se estirat de bon deveres. Fa uns quants dies que fa un sol d'Abril. La naturalesa comensa a lluir les seues gales. A principis de la quinzena però

no era així; semblava que'l mars s'havia allargat. Dia 1 i dia 2 ploqué amb persistència hivernal. Seguiren després alguns dies bons i en la nit del 7 i tot el dia 8 va ploure altre volta.

Enguany no mos podem queixar de falta de saó.

AGRICULTURA.— En general els sembrats van sans, però bastant enderrius. Ni ha que semblen sembrats de fa un mes. Les ha faltat sol. Especialment les terres grasses i argiloses se perden per massa humitat i se tem que se obtenga casi res. En canvi les marines i terres primes, si no se desbaraten fan esperar una anyada mes que regular. Les oliveres pinten be, però les metles no serán moltes.

ESTAT SANITARI.— Seguim amb salut excelent. Si no fos per els malalts crònics i colca denguet no de gran importancia, els potecaris podrien tancar. Morts tampoc n'hi ha cap de molt conegut. Gracies a Deu.

EN LA VIA DEL TREN.—El dia 2 a consecuencia de la pluja, en la via de Sant Llorens a Manacor hi hagué un desprendiment de terres que impedi el pas de la locomotora en aquell dia. Més envant en la trinxera de Son Nadal n'hi hagué un altre d'importancia que obligá durant tres dies an el pasatgers a trasbordar. Però s'hi destiná molt de personal i amb pocs dies se teugué desembarassada la via.

LES DILIGENCIES.—Després de l'inauguració del tren fins a Son Servera les diligencies anaven a Sant Llorens. Però s'establí competencia entre la d'en Mangol i una de Son Servera i per fi s'arretglaren. Ara va únicament la d'en Mangol a Son Servera a cada partida de tren i en parteix una d'allà a cada arribada.

CAMI D'ESTUDI.—Dia 2 vengueren els enginyers del Estat a comensar l'estudi del camí que desde sa Colonia de San Pere ha d'anar fins a la Cala dels Camps.

TRONS.—En la nit del dia 2 al 3 devers les 12 i mitja, se sentiren en tot el poble, dues fortíssimes detonacions. Molta gent que dormia s'aixecá a veure si hi havia res de nou perque a cada un li semblá haver estat tirats davant casseua. No s'han trobat perjuís de cap classe ni s'han pogut trobar els destorbadors de l'orde públic.

CONCERT DE MATRIMONI.—Pel veterinari D. Antoni Gil Sureda es està demanada la ma de la Sta. D.ª Catalina Rigo natural d'Ariany. No s'ha fixat en cara el dia de ses noces però sembla que será prest.

DESPEDIDA.—Després de completar l'estudi de la geologia llewantina s'ha despedit el nostre amic D. Bartomeu Darder Catedratic de l'Institut de Tarragona.

AMERICANS.—Després d'una curta estada a Cuba han tornats bona part dels qui emigraren devers mitján any passat. Sembla que l'*Havana ja no es La Vana*.

Gran Colmado Artanenc d'en GUIEM BUJOSA (a) Ganancia

SE VENEN BONSI BARATO

Comestibles de tota casta, licor, dolces, galletes, etc., etc. ● Grandiós surtit e Perfumeria

Aquesta casa es s'única depositaria dins Artá del ANIS TUNEL

Fixau-vos be en sa Direcció: **CARRÉ MAJOR 21 ARTA**

L'agencia Bujosa (e) Ganancia serveix amb esmat, puntualitat i barato qualsevol encàrrec se li fassa per Ciutat i pels altres pobles de Mallorca

Despaig a Artá i **CARRÉ MAJOR N.º 21** - Despaig a Palma: **ESTANC DES BANC DE S'OLI**

GRANDES ALMACENES

San José

DE

Vda. Ignacio Figuerola

Laneria	Zapateria	Pañeria	Bordados
Lenceria	Confecciones	Pañoleria	Tapicerias
Camiseria	Corseteria	Corbateria	Alfombras
Merceria	Sederia	Bisuteria	Perfumeria

ABRIGOS CAPOTES PALLIZAS IMPERMEABLES

Articulos para luto -- Géneros de punto -- Bastones
y paraguas -- Artículos de viaie

SASTRERIA - MODISTERIA - CAMISERIA

Mantas de Lana - Chanclos de Goma

Gran sección de Peleteria

Ventas al contado-Precio fijo-Teléfono, 217--PALMA- *Esta casa no tiene sucursales*

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

Ensaïmades i panets

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBE SE SRVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡¡UEP!!

A més bon preu que ningú compra carros
carretons en qualsevol estat estiguen mestre

Gabriel Carrió

(a) FUYA DES **QUATRE CANTONS**

Gran establiment d'en **Miquel Garau** Centro, 3-Artá

mpre, Sempre, derreres novedats en **MERCERIA** ● Extens surtit de **PERFUMERIA**

COLMADO

AMB CONSERVES DE TOTA CASTA

Representant dels licors de la casa MORENO amb el seu acreditat

Anís Miramar

Máquinas de cusi **SINGER** al contat i a pagues

No deixeu de visitarlo amb la seguredat de que quedaren amb ganes de tornar-hi